

בס"ד

מעריך שיעור במסגרת "כישורי חיים" בנושא:

ותרנות

הערה: הנושא נבחר בהתאם לתוכנית הערכית השנתית של ביה"ס: השמיטה. אך כמובן יכול גם לעמוד ברשות עצמו, ללא קשר לנושא.

א. שאלה ופנייה לתלמידים: "לו הייתי מספר/ת לכם כי מחר מגיע תלמיד חדש לכיתה, והתכונה הבולטת ביותר בתלמיד זה: הותרנות. זהו ילד מאוד ותרן, מה הייתם חושבים על אותו ילד?"
כותבים על הלוח שמש אסוציאציות למילה "ותרנות".
סביר להניח שלצד מילים כמו נדיב ומתחשב יעלו גם מילים כמו פראיר.
(בטכניקה זו חשוב להכיר ולהבין שאין נכון/לא נכון. כמו כן דרך מצוינת לבדוק בתחילת כל נושא מה הילד חושב/מכיר/מבין/יודע/מתחבר לנושא שאני מביא לכיתה.)
ב. כל אחד מהתלמידים חושב על מקרה אחד בו נאלץ לוותר על משהו. המקרה יכול להיות מתחום ביה"ס, המשפחה, השכונה או כל תחום אחר שעולה בדעתם.
(בגילאים צעירים יותר: ניתן לבקש מכל תלמיד לצייר אותו או פריט שמסמל את אותו המקרה.)
להתחלק לזוגות ולשתף את בן הזוג באירוע תוך התייחסות לשאלות מנחות הכתובות על הלוח או מחולקות לתלמידים. שאלות לדוגמה:

- מאיזה תחום הויתור?
- מה היה המקרה?
- על מה נדרשתי לוותר?
- איך הויתור השפיע עלי?
- מה הייתה התחושה שלי כשויתרתי?
- מה הייתה ההרגשה לפני ואחרי הויתור - חיזק או החליש?
- מה היה השיקול במכריע בויתור?

לאחר מכן מתחלפים.

ג. חוזרים למליאה: במליאה מספר זוגות משתפים את הכיתה. כל אחד מספר את מה שבן זוגו העלה.

ד. מעביר השיעור מציין על הלוח **מילים משמעותיות** שעולות במהלך הצגת המשתתפים.

ה. לאחר מכן דיון (בהתאם לגיל) על התכנים שעלו.

(ע"י שיתוף בן הזוג והדיון במליאה נוכל להשיג שיחה חיובית בין ילדים, שיתוף ברגשות, הקשבה, שיקוף אמפטי ו"סינגור" על החבר כלפי הקב', הכרה וקירבה.)
הדיון צריך להעשות באווירה פתוחה ללא שיפוט. ניתן לשתף את התלמידים בויתור שאתם נאלצתם לעשות.

ו. בהמשך- או בשיעור הבא : לחלק את הכיתה לקבוצות: כל קבוצה מקבלת סיטואציה בה ילד גילה ותרנות, לעיתים מתוך כוח ולעיתים מתוך חולשה.

כל קבוצה נדרשת לדון בסיטואציה בעזרת שאלות מנחות, לענות על השאלות כקבוצה ולהציג לכיתה את המקרה באופן קבוצתי ויצירתי בעזרת שיר/סיפור/הצגה/ציור/כתיבת מכתב או כל רעיון שעולה בדעתם.

דוגמה לסיטואציות:

1. דוד אוהב מאוד כדורגל, ומקפיד להתאמן ולשחק בכל יום אחר הצהריים. היום ביקשה אמא מדוד לוותר על המשחק משום שהיא זקוקה לעזרתו בבית. דוד החליט להיענות לבקשת אימו ולוותר על משחק הכדורגל.

2. יאיר הינו תלמיד חדש בכיתה, והחברים אינם משתפים אותו במשחקיהם. הוא נראה בודד ועצוב. אופיר רוצה לפנות אליו ולהזמין להצטרף, אך חושש מתגובת חבריו. הוא מציע לחברים לצרף את יאיר למשחק, החברים לועגים לאופיר ומסרבים, ואופיר מוותר, משאיר את יאיר החדש בודד, ומצטרף למשחק בלעדיו.

3. ליאת תלמידה מצטיינת, נשלחת לתחרויות רבות מטעם בית הספר. חברים נוספים בכיתה רוצים להישלח לאחת התחרויות אך לא מצליחים להגיע להישגיה של ליאת. השבוע מתקיימת תחרות נוספת וליאת נבחרה שוב כנציגת הכיתה. ליאת ניגשה למורה והודיעה לה כי החליטה לוותר על מקומה בתחרות זו, על מנת שתלמיד אחר מלבדה יוכל להיבחר להישלח לתחרות.

4. רוית מקפידה ללכת עם חצאיות בלבד. השבוע מתקיימת מסיבה בבית של אחת התלמידות. כל הבנות מתכננות מה ילבשו לכבוד המסיבה. הן אומרות לרוית שרק לערב אחד עליה ללבוש מכנסיים אחרת תחשב ל"חנונית". רוית מחליטה לוותר, וללכת למסיבה עם מכנסיים במקום חצאית.

לבדוק עם התלמידים בדיון במליאה:

- האם הויתור בכל אירוע נעשה מתוך חולשה או מתוך כוח?
- איך אתה היית מגיב?
- האם עמדת פעם בסיטואציה דומה?

סיכום: לעמוד על ההבדל של ותרנות מתוך חוזק ועוצמה לעומת ויתור של חולשה וחוסר יכולת לעמוד על שלי.

חגית בלומברג.